

ΣΤΕΝΙΩΤΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΤΕΝΙΩΤΩΝ ΑΝΔΡΟΥ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1983

ΣΤΕΝΙΩΤΙΚΑ

ΤΟΜΟΣ Δ΄

Η ΜΑΖΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΕΝΙΩΤΩΝ
ΤΟΝ 19ο ΑΙΩΝΑ

Υπό ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΦΑΛΑΓΓΑ
Πλοιάρχου Ε.Ν.
Έπιτίμου προέδρου Σ.Σ.Α.

ΑΘΗΝΑ 1999

© ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΤΕΝΙΩΤΩΝ ΑΝΔΡΟΥ

Γεώργιος Ί. Φαλαγγᾶς

Φωτοστοιχειοθεσία: Παν. Καπένης, τηλ. 3301607

Έπιμέλεια κειμένων: Γ. Ί. Φαλαγγᾶς

Έκτύπωση - Βιβλιοδεσία: Δέσπ. Μαυρομάτη, Μ. Βόδα 150, τηλ. 8627275

*«Αρίφνητοι πρόγονοι
οὐρλιάζουνε μέσα μου
ζητώντας δικαίωση»*

(N. KAZANTZAKHS, Ἀναφορά σὸν Γκρέκο)

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ: Πρόεδρος

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ Ν. ΧΑΖΑΠΗΣ: Άντιπρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Μ. ΒΑΛΜΑΣ: Γραμματέας

ΜΟΣΧΑ Γ. ΣΥΜΠΟΥΡΑ: Ταμίας

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΕΞΑΔΑΚΤΥΛΟΣ: Σύμβουλος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΒΑΣΙΛΑΡΑΣ: Σύμβουλος

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΙΛΤ. ΚΑΜΠΑΝΗΣ: Σύμβουλος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Τό διοικητικό συμβούλιο τοῦ «Συνδέσμου Στενωτῶν Ἄνδρου» ἐκφράζει τίς πύο θερμές εὐχαριστίες του στήν ἀξιότιμο Ὑπουργό Αἰγαίου κυρίαν Ἐλισάβετ Παπαζώη για τήν τιμή, τήν ὁποία μᾶς ἐπεφύλαξε ἀναλαμβάνοντας τό Ὑπουργεῖο τήν ὄλη οἰκονομική δαπάνη τῆς ἔκδοσης τοῦ παρόντος τόμου. Μέ τήν πράξη της αὐτή ἐτίμησε ἐμπράκτως τό καπετανοχώρι τοῦ ΑἴΓΑΙΟΥ καί τήν ἱστορική διαχρονική κοινωνική, οἰκονομική καί πατριωτική προσφορά του· τίς Στενιές, τό χωριό μας.

Ἐπίσης εὐχαριστεῖ τό διοικητικό συμβούλιο τοῦ ἀδελφοῦ συλλόγου τῶν μονίμων κατοίκων Στενωτῶν «ἡ Πεντάβρυση» καί ἰδιαιτέρως τόν Πρόεδρον κύριον Διαμαντή Ν. Θεοδωράκη καί τήν Ταμία κυρία Εἰρήνη Ι. Μαργέτη, για τήν ἄμεση καί ἀποτελεσματική συμπαράσταση καί βοήθεια στήν ὄλη διαδικασία τῆς ἐκδοτικῆς μας προσπάθειας.

Γιά τό διοικητικό συμβούλιο
ὁ Πρόεδρος
Ἰωάννης Ν. Παλαιοκρασσᾶς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εὐχαριστήριο	7
2. Εὐχαριστήριο καὶ τιμὴ	11
3. Πρόλογος	13
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ	
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': Εἰσαγωγή	15
5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Μεταναστευτικὴ πανδημία τῶν Στενωτῶν. Αἷτια καὶ ἰδιαιτερότητες	17
6. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': Οἱ Στενωῖτες στὴ Ρουμανία καὶ στίς Παραδου- νάβιες περιοχές	25
7. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': Στενωίτικες οἰκογένειες στό Γαλάτσι	28
8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': Στενωῖτες μετανάστες στὴν Βραζιλία	44
9. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': Στενωῖτες μετανάστες στὴν Ἀργεντίνα	54
10. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': Ἡ μετανάστευση τῶν Στενωτῶν στὴν Αὐστρα- λία καὶ Ἀμερική καὶ ὁ πρωτοπορειακὸς καὶ καθοδηγητικὸς ρόλος τῶν δύο κλάδων τῆς οἰκογένειας Φαλαγκᾶ	59
11. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η': Ἡ μετανάστευση τῶν Στενωτῶν στὴν Αὐστρα- λία καὶ ὁ πρωταγωνιστικὸς ρόλος τοῦ Γεώργιου Δ. Φαλαγκᾶ ..	68
12. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ': Ἡ μαζικὴ μετανάστευση τῶν Στενωτῶν στὴν Ἀμερική καὶ ὁ πρωταγωνιστικὸς ρόλος τοῦ Δημήτριου Θεοδοσίου Φαλαγκᾶ (Στάφουρλα ἢ Στάφρουλα)	99
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ	
Τέλος τοῦ 19ου αἰῶνα καὶ ἀρχὴ τοῦ 20οῦ. Μαζικὴ στροφὴ τῶν Στενωτῶν πρὸς τὴν ἀτιμῆρη ναυτιλία	213
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ	
Ἀπὸ τό 1953 ἕως τό 1975 περίπου μαζικὴ στροφὴ τῶν Στενωτῶν πρὸς τίς ἐπιστῆμες	219
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	222

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΤΙΜΗ

Ἀξίζουσαν κάθε τιμῆς κι' ἑνός μεγάλου καί θερμοῦ εὐχαριστῶ οἱ παρακάτω ἀγαπητές καί ἀγαπητοί φίλες καί φίλοι, οἱ ὅποιοι καθ' οἰονδήποτε τρόπον μέ ἐβοήθησαν στήν ὀλοκλήρωση καί συγγραφή τοῦ παρόντος τόμου ἀποτελέσαντες κυριολεκτικῶς τήν ζῶσα ἐν δυνάμει λαϊκή παράδοση τοῦ χωριοῦ μας:

- 1) Διαμάντη Ἰ. Κουτσούκου (ἐτῶν 95) †
- 2) Ἐρηνούλα Ἀ. Ἐξαδακτύλου †
- 3) Κατίνα Λ. Πολέμη-Φαλαγγᾶ
- 4) Ἄννα Μ. Εὐσταθιάδου
- 5) Ἄννα Παναγή Κουρτέση
- 6) Ἀσημίνα Ἀλεξ. Φαλαγγᾶ
- 7) Μιχαήλ Β. Γιαννίσης (Πλοίαρχος Ε.Ν.)
- 8) Ἀχιλλέας Μ. Πολέμης (Πλοίαρχος Ε.Ν.)
- 9) Ἀθανάσιος Ν. Κυρτάτας (Κρίπας) (Πλοίαρχος Ε.Ν.)
- 10) Δημήτριος Νικηφόρου Κυρτάτας (Λιλιδώρης)
- 11) Μιχαήλ Ν. Κυρτάτας (Λιλιδώρης) (Πλοίαρχος Ε.Ν.)
- 12) Ἀντώνιος Ν. Μπεγλέρης (Νίκουλας) (Πλοίαρχος Ε.Ν. †)
- 13) Χαράλαμπος Ἰ. Φαλαγκᾶς (ἔρευνα Ἀμερικῆς)
- 14) Σεβαστή Χαρ. Φαλαγγᾶ
- 15) Γιάννης Ν. Βασιλάκης (Πλοίαρχος Ε.Ν.)
- 16) Sam Nik. Soter (Σωτηράκης-Γεμενιτζόπουλος). Μόνιμος κάτοικος τοῦ Oregon. (ἔρευνα καί φωτογραφίες Clifton)
- 17) Σπύρος Ἀ. Μπαφαλοῦκος (ιατρός)
- 18) Δημήτριος Μ. Κουτσούκος (Μπαμπαούνας) (Πλοίαρχος Ε.Ν.)
- 19) Ἐπαμεινώνδας Γ. Λογοθέτης Πλοίαρχος Ε.Ν. (Ἐφοπλιστής)
- 20) Νικόλαος Γ. Φαλαγγᾶς (Πλοίαρχος Ε.Ν.)

Στάς δέ ἐκ τῶν ἀνωτέρω (1 καί 2) θανούσας, πρό τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου, καθῶς καί τοῦ ἀεμνήστου θεοῦ τοῦ γράφοντος Ἀντωνίου Ν. Μπεγλέρη (Νίκουλα 12), ἔστω ἡ μνήμη αὐτῶν αἰωνία.

Ὁ Συγγραφέας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ τοῦ τετάρτου αὐτοῦ τόμου τῆς σειρᾶς «ΣΤΕΝΙΩ-ΤΙΚΑ» κλείνει τό κεφάλαιο τῆς πνευματικῆς μας προσφορᾶς στό χωριό ΜΑΣ, ὅσον ἀφορᾶ τήν παρουσίαση τῆς ἱστορικῆς του διαδρομῆς καί τῆς τοπικῆς καί ἐθνικῆς προσφορᾶς στούς νεώτερους χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Φυσικά, ὅπως ἐγράφη ἀπό τήν ἀρχή, ἡ προσπάθειά μας αὐτή μπόρεσε νά στεφθεῖ ἀπό ἐπιτυχία μέ τά λαογραφικά, ἠθογραφικά καί ἱστορικά κείμενα, τά ὁποῖα παρουσιάζουν μέ ἐξαιρετικήν ἐνάργεια καί ζωντάνια τήν ἱστορία τῶν Στενιῶν μέσα ἀπό τίς λαϊκές παραδόσεις. Ἐπίσης θά πρέπει νά τονισθεῖ, ὅτι καί κατά τήν σύνταξη τοῦ παρόντος τόμου ἐτηρήθη πιστά ἡ γραμμή καί τακτική τῶν τριῶν προηγουμένων ἐκδόσεων, ὥστε νά ἐξασφαλί-ζεται ἡ ἀυστηρή διαχρονική ἱστορική ὁμοιομορφία καί τῶν τεσσάρων τόμων.

Ἐν κατακλείδι εὐελπιστοῦμε, ὅτι καί ὁ τόμος αὐτός θά τύχει τῆς ἰδίας εὐμενοῦς ὑποδοχῆς ἀπό τό ἀναγνωστικό κοινό τῶν τριῶν προηγουμένων ἐκδόσεων.

Ἄλλωστε –χωρίς αὐτό νά θεωρηθεῖ αὐτάρεσκος σωβινιστικός βερμπαλισμός– εὐρισκόμεθα πρό τῆς εὐχαρίστου διαπιστώσεως, ὅτι καί οἱ τρεῖς προηγούμενοι τόμοι ἐπέρασαν ἤδη σέ ἀξιόλογη θέση τῆς ἐθνικῆς βιβλιογραφίας, βοηθοῦντες τά μέγιστα ἱστορικούς ἐρευνητές καί συγγραφεῖς.

Ὁ Συγγραφέας
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΦΑΛΑΓΤΑΣ

